

LESZEK KOZIOŁ, ZENON MUSZYŃSKI*

Atrakcyjność rewirów leśnych jako obszarów recepcji turystycznej

---

Słowa kluczowe: sylwaturystyka poznawcza, sylwaturystyka wypoczynkowa, sylwaturystyka zdrowotna, destynacja w turystyce, produkt turystyczny

---

Streszczenie: W artykule omówiono w sposób syntetyczny problem różnych czynników wpływających na popularność wybranych destynacji w sylwaturystyce. Przy charakterystyce ważniejszych walorów tej turystyki zwrócono szczególną uwagę na ich atrakcyjność w dziedzinie poznawczej, wypoczynkowej oraz zdrowotnej. Korzysta się z turystyki leśnej również w celu odzyskania pełnej zdolności psychofizycznej oraz dla wyciszenia organizmu i poprawy pogarszającego się stanu zdrowia. Organizowane w lasach ścieżki oraz tzw. izby przyrodnicze mają również znaczenie edukacyjno-kulturowe. Celem artykułu jest przybliżenie szerszemu ogółowi czytelników – potencjalnym turystom – walorów i atrakcji sylwaturystyki; wskazanie władzy lokalnej, właścicielom obszarów leśnych i innym podmiotom rynku turystycznego na duże możliwości rozwoju różnych form turystyki leśnej z korzyścią dla uczestników tego rynku.

1. Wprowadzenie

Lesistość w Polsce stanowi w przybliżeniu 29% powierzchni kraju i jest dość silnie zróżnicowana, ponieważ w pasmach górskich dochodzi do 50%, a w powiecie tarnowskim kształtuje się tylko na poziomie 20,9%. Dominującą rolę odgrywają lasy państwowe, które obejmują około 82% ogólnego arealu, przy czym w Małopolsce lasy niebędące własnością Skarbu Państwa stanowią w przybliżeniu 50% ich powierzchni i charakteryzują się szczególnie dużym rozdrobnieniem. Na jednego właściciela przypada około 1 ha powierzchni lasów.

---

* prof. dr hab. Leszek Kozioł – profesor zwyczajny, kierownik Katedry Zarządzania Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie, kontakt: (014) 688 00 10; prof. dr hab. Zenon Muszyński – profesor zwyczajny w Katedrze Zarządzania, rektor Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie, kontakt (14) 688 00 19.

Od szeregu lat w Polsce przeciętnie na jednego statystycznego mieszkańca przypada 0,23 ha powierzchni lasu, przy czym w Małopolsce wskaźnik ten kształtuje się na poziomie 0,14 ha. Region Tarnowa jest przede wszystkim związany z nadleśnictwami o powierzchni: Gromnik – ponad 8 tys. ha; Dębica – około 11 tys. ha; Dąbrowa Tarnowska – ponad 14 tys. ha oraz Brzesko o powierzchni leśnej około 6,8 tys. ha. Każde z nich stanowi obszar recepcji turystycznej, destynację, przestrzennie ograniczony, odznaczający się rodzajem produktu turystycznego¹.

W szerokim znaczeniu produkt turystyczny obejmuje cały zestaw dóbr materialnych i usług umożliwiających turyście przybycie do miejsca występowania atrakcji turystycznych, pobyt i skorzystanie z owych atrakcji (Olesiuk, 2007, s. 6). Według Victora T.C. Middletona (1996, s. 89) tak pojmowany produkt turystyczny tworzą następujące składniki: atrakcje turystyczne i środowisko miejsca docelowego podróży; infrastruktura i usługi miejsca docelowego; dostępność miejsca docelowego; wizerunek i postrzeganie miejsca docelowego; cena płacona przez konsumenta. Można zatem przyjąć, że produkt turystyczny stanowi element większej całości, jaką jest produkt destynacji turystycznej. W literaturze, jak również w praktyce wyróżnia się wiele typów destynacji występujących w ramach makrodestynacji i mikrodestynacji. Jedną z ważniejszych są obszary naturalnej lub dzikiej przyrody, na których znajdują się specyficzne gatunki flory i fauny, np. Wyspy Galapagos, rezerwat Serengeti, Puszcza Białowieska, Mazury, a nawet obszary leśne przypisane do poszczególnych nadleśnictw.

Rodzajem aktywności turystycznej wyróżnionym ze względu na miejsce docelowe jest turystyka leśna, którą można określić mianem sylwaturystyki. Uwzględniając inne elementy składowe podróży, sylwaturystyka obejmuje ruch pobytowy i ruch wycieczkowy, jak też inne rodzaje tego ruchu.

Na atrakcyjność lasów Małopolski wpływa ich zróżnicowana charakterystyka zarówno pod względem geomorfologicznym, jak i przyrodniczym, co stwarza szerokie możliwości wielostronnego wykorzystania. Powszechnie wiadomo, że las prócz funkcji gospodarczych, klimatotwórczych, glebochronnych pełni także w większości przypadków równie znaczące funkcje pozaprodukcyjne, w tym społeczne, tj. socjalne, turystyczne, rekreacyjne, zdrowotne i wiele innych związanych bezpośrednio, względnie pośrednio z podejmowaną działalnością wypoczynkową, rozrywkową, zdrowotną, a także wynikającą z potrzeby rozwoju własnej osobowości.

---

¹ Obszar recepcji turystycznej oznacza miejsce, do którego kieruje się ruch turystyczny (Dziedzic, 1998, s. 9). W literaturze angielskiej zagadnienie to określa się mianem *destination* – definiowane jako miejsce, fragment przestrzeni, określone przez faktyczne lub umowne granice (Hudson, 2008, s. 390). Destynacje składają się z szerokiej grupy skomponowanych elementów, przyciągających odwiedzających do pozostania w nich na dzień lub dłużej; najważniejsze z nich to atrakcje turystyczne, zagospodarowanie turystyczne wsparte przez podaż usług świadczonych przez różne podmioty sektora prywatnego i publicznego, determinanty socjo-kulturalne wynikające z dziedzictwa historycznego i kulturowego, gościnności mieszkańców, atmosfery itp. (Hudson, 2008, s. 391).

Stosownie do ustawy o lasach, wstęp do lasów publicznych oraz zbiór płodów runa leśnego jest powszechnie udostępniony, z wyjątkiem tych obszarów, które są objęte stałym lub okresowym zakazem wstępu. Są więc miejscem różnych form turystyki i rekreacji.

Artykuł adresowany jest do szerokiego kręgu czytelników, potencjalnych turystów, podmiotów rynku turystycznego, władzy lokalnej oraz studentów kierunków turystyka i rekreacja, zarządzanie, pedagogika. Celem artykułu jest przedstawienie koncepcji destynacji turystycznej, ze zwróceniem uwagi szczególnie na obszary leśne jako tereny recepcji turystycznej. Nadto zaprezentowano mniej znaczny rodzaj aktywności turystycznej zwany sylwaturystyką, charakteryzując jej wybrane walory i atrakcje. Wskazano również na duże możliwości rozwoju sylwaturystyki z korzyścią dla zainteresowanych uczestników rynku turystycznego.

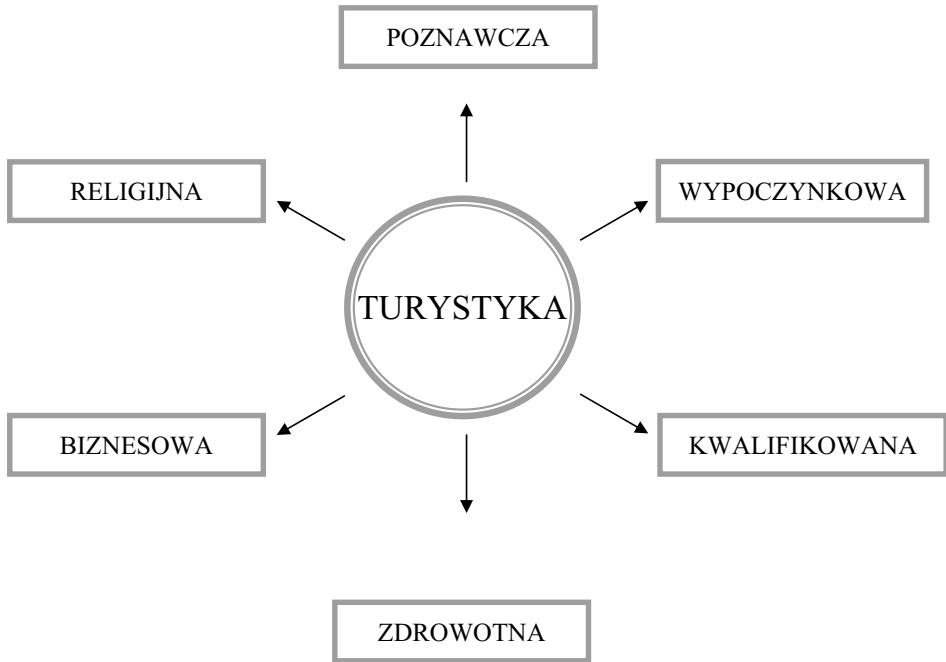
2. Ważniejsze walory i atrakcje sylwaturystyki

Sylwaturystyka postrzegana jest jako zjawisko złożone oraz wielopłaszczyznowe, które w wielu przypadkach bezpośrednio wiąże się z urozmaiconym życiem człowieka.

Walorem turystycznym jest otoczenie, które m.in. wabi nas różnorodnością, atrakcyjnością i swoimi urokami środowiska leśnego. Poza tym o atrakcyjności środowiska leśnego decyduje również możliwość nie tylko zbierania owoców, ale również ich konsumowania.

Do atrakcji sylwaturystyki zalicza się też szereg urozmaiconych usług wypoczynkowo-rekreacyjnych oraz powszechnie świadczoną wieloaspektową edukację społeczeństwa. Poprzez turystykę możemy wzmacniać i regenerować siły fizyczne i psychiczne, a także kształtować swoją osobowość. W sprawie „Kierunków rozwoju edukacji leśnej w LP” oraz „Wytycznych do tworzenia programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie” zostało wydane odpowiednie zarządzenie Dyrektora Generalnego LP w roku 2003.

Specyfikę atrakcji w dziedzinie turystyki leśnej, w wielu przypadkach o złożonej strukturze, można analizować m.in. w następujących obszarach tematycznych, w ogólnym zarysie wyszczególnionych na rysunku 1, związanych przede wszystkim ze swoistością szczególnego charakteru otaczającego nas środowiska, pozbawionego monotoności drzewostanu, niepowtarzalnego piękna, przyciągającego nie tylko nasz wzrok runa leśnego, a także szeroko pojętej infrastruktury, dziedzictwa historycznego i kulturowego.

Rys. 1. Ważniejsze rodzaje sylwaturystyki

Źródło: opracowanie własne.

Sylwaturystyka organizowana jest zazwyczaj w czasie wolnym od pracy zawodowej i stanowi istotny rodzaj czynnego wypoczynku, przyczyniając się do zapobiegania m.in. rozwojowi chorób cywilizacyjnych oraz przeciwdziałając sytuacjom stresowym charakterystycznym dla współczesnego uprzemysłowionego świata.

W uprawianej turystyce można wyróżnić m.in. turystykę: indywidualną, zbiorową, kwalifikowaną, tranzytową, pobytową, weekendową, nizinną, górską itp.

Las oddziałuje skutecznie na rozwój społeczeństwa, jest także synonimem trudnego do opisanie piękna oraz źródłem pobudzającym natchnienie, stanowiąc niewyczerpany temat do inspiracji twórczej, a nade wszystko wpływa korzystnie na poprawę jakże często nadwątlonego stanu naszego zdrowia.

W lesie znajdujemy miejsce do odpowiedniego relaksu, odprężenia psychofizycznego oraz do właściwego odpoczynku po ogólnym zmęczeniu i codziennych trudach związanych zwłaszcza z uciążliwością pracy, szczególnie wykonywanej z dużym napięciem nerwowym oraz z zatrudnianiem w warunkach szkodliwych dla zdrowia.

Zazwyczaj idziemy do lasu, aby wypoczywać w swoistym mikroklimacie, w harmonijnie zestawionej barwie drzew, w czystym powietrzu nasyconym olejkami eterycznymi zawierającymi fitoncydy, czyli lotne związki bakteriostatyczne wpływające leczniczo w niektórych stanach chorobowych układu oddechowego. Przebywamy chętnie w środowisku leśnym również dla odzyskania pełnej zdolności psychofi-

zycznej oraz w celu wyciszenia organizmu i powrotu do normalnego samopoczucia, a zwłaszcza dla poprawy osłabionego i pogarszającego się stanu zdrowia. W zmiennych i zróżnicowanych kształtach drzew dostrzegamy ogromną i zarazem tajemniczą, dotychczas nierozpoznaną i w wielu przypadkach niedocenianą moc natury.

Bioenergoterapeuci, powracając do metod niekonwencjonalnego leczenia według tzw. naturalnej, ludowej medycyny, sugerują, że bezpośredni kontakt, spotkanie z procesami energetycznymi drzew lasotwórczych, prawdopodobnie m.in. z (Z. Muszyński, J. Muszyński, 2000, s. 118–124):

- sosną – poprawia nadwątlone samopoczucie, podtrzymuje w nadziei na poprawę niekorzystnej sytuacji, likwidując przy tym chwilowe napięcie;
- jodłą – usuwa chorobliwą zazdrość i pogardę nienawiści do nawet życzliwego otoczenia, wpływając pozytywnie m.in. na uczucie niepokoję;
- bukiem – wpływa na podnoszenie koncentracji, a także na odtwarzanie minionych, często zapomnianych zdarzeń, które występowały w odległym horyzoncie czasowym;
- brzozą – wyzwala dobre samopoczucie oraz powoduje odkrywanie nowych, bardziej korzystnych rozstrzygnięć w konkretnych sytuacjach życiowych;
- dębem – wzmacnia psychikę, dodając nowej energii życiowej, ograniczając przy tym dłużej trwające dolegliwości zmęczenia, a nawet objawy migreny;
- jarzębiną – ułatwia podejmowanie właściwych decyzji, jak również wzmacnia wolę działania w rozwiązywaniu uciążliwych i skomplikowanych problemów;
- lipą – usuwa niepokoję miłosne, przyczyniając się do wzmacniania pozytywnych uczuć.

Jedną z bardziej atrakcyjnych form sylwaturystyki, połączonej z pozyskiwaniem produktów runa leśnego, jest zbieranie roślin leczniczych, jadalnych owoców oraz grzybów, także w celach komercyjnych.

Leśne owoce jadalne są na ogół bardziej zasobne w witaminy i olejki eteryczne niż owoce pochodzące z upraw plantacyjnych. Zawierają przy tym cenne składniki odżywcze oraz poszukiwane specyficzne właściwości smakowe, charakterystyczne dla środowiska leśnego. Niektóre z nich są spożywane jako owoce deserowe. Niemal wszystkie są wykorzystywane do wyrobu dżemów, marmolad, kompotów, soków słodzonych i napoi orzeźwiających, a także win. Ze względu na zawarte w owocach substancje czynne znajdują zastosowanie nie tylko w medycynie ludowej, lecz również w coraz szerszym zakresie są używane w fitoterapii. Liczną i zarazem niezmiernie ważną grupę wśród surowców farmaceutycznych uwzględnionych w Farmakopei Polskiej stanowią leśne zioła lecznicze pochodzenia naturalnego. Przykładem może być czarna jagoda (borówka), która stanowi lek o działaniu przeciwbiegunkowym, antyseptycznym i przeciwgorączkowym, z kolei żurawina ze względu na stosunkowo dużą zawartość witaminy C jest niekiedy nazywana „polską cytryną” i według medycyny ludowej jest stosowana jako lek o działaniu uspokajającym i przeciwgorączko-

wym, natomiast owoce poziomki znajdują zastosowanie przy złej przemianie materii i podczas leczenia schorzeń związanych z układem krążenia, a sok z malin jest m.in. wykorzystywany jako skutecznie działający środek napotny.

Grzybobranie jest znakomitą atrakcją dla turystów, zwłaszcza w odniesieniu do poszukiwania szlachetnych gatunków grzybów jadalnych. Trzeba jednak zauważyć, że grzyby są zbierane głównie z powodu charakterystycznych wartości smakowych i zapachowych, a w znikomym zakresie ze względów odżywczych.

Należy przypomnieć, że stosownie do ustawy o lasach z roku 1991 (z jej późniejszymi zmianami) właściciele lasów zostali zobligowani do realizowania trwałej i zrównoważonej gospodarki, również w zakresie pozyskiwania produktów ubocznego użytkowania lasu.

Do zbioru płodów runa leśnego udostępnione są na własne potrzeby ludności (a także dla celów handlowych lub przemysłowych, ale po zawarciu odpowiedniej umowy z nadleśnictwem) lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, z wyjątkiem tych, które są objęte stałym, względnie okresowym zakazem wstępu.

3. Infrastruktura w lasach dla potrzeb turystycznych

W celu przyciągnięcia turystów do niezwykle urokliwych i ciekawych obiektów w środowisku leśnym, a także w zakresie podniesienia poziomu i jakości świadczonych usług oraz atrakcyjnego pobytu ludności w lasach, na terenie poszczególnych jednostek organizacyjnych, zwłaszcza w nadleśnictwach, można korzystać m.in. z:

- ośrodków turystyczno-wypoczynkowych;
- ścieżek (szlaków): dydaktycznych, spacerowych, zdrowia, przyrodniczych, rowerowych itp.;
- wiat, zadaszonych schronów przeciwdeszczowych;
- kempingów i miejsc do biwakowania, z możliwością organizowania ognisk;
- platform i wież widokowych;
- tablic i znaków informacyjnych;
- nartostrad oraz innych obiektów wykonywanych zgodnie z zainteresowaniami społeczeństwa.

Obiekty infrastruktury są przede wszystkim lokalizowane w miejscach atrakcyjnych z turystycznego punktu widzenia.

Wszystkie oferowane produkty i obiekty przeznaczone dla turystów są przede wszystkim funkcjonalne oraz dostosowane do ich potrzeb i wymagań, ze względów estetycznych i architektonicznych są w sposób harmonijny wkomponowane w miejscowy krajobraz oraz tło otaczającego drzewostanu, a także w miarę możliwości nawiązują do charakterystycznego dla danego regionu stylu budownictwa.

O lokalizacji poszczególnych produktów oferowanych przez powszechnie wysoko cenioną, wieloaspektową działalność sylwaturystyczną informuje się społeczeństwo, w tym również osoby niepełnosprawne, zwłaszcza poruszające się na wózkach inwa-

lidzkich, poprzez estetycznie, ale i szeroko rozpowszechniane foldery, przewodniki, mapy oraz różnego rodzaju możliwie bogato ilustrowane informatory.

Niezwykle ważnym elementem udostępnienia lasów jest niewątpliwie odpowiedni do potrzeb ruchu turystycznego rozwój infrastruktury, zwłaszcza na terenach szczególnie atrakcyjnych pod względem zarówno przyrodniczym, jak i krajobrazowym. W najbardziej popularnych miejscach znajdują się tzw. izby przyrodniczo-edukacyjne, a także ośrodki turystyczno-wypoczynkowe oraz platformy i wieże widokowe, pola biwakowe, place parkingowe, połączone z trasami rowerowymi czy też szlakami, ścieżkami dydaktycznymi, wypoczynkowymi, turystyczno-rekreacyjnymi, wytyczanymi i zlokalizowanymi z reguły w obiektach szczególnie interesujących i atrakcyjnych.

Należy zauważyć, że sylwaturystyka powinna być dostosowywana do potrzeb turystów, a także do odpowiedniej pojemności lasu, przy równocześnie pełnym zabezpieczeniu trwałości i bioróżnorodności ekosystemów leśnych.

Omówione w sposób syntetyczny wybrane zagadnienia turystyki w leśnictwie wskazują nie tylko na oryginalną i charakterystyczną wieloaspektową liczbę produktów sylwaturystyki, ale przede wszystkim na ich różnorodność, a zwłaszcza na atrakcyjność i możliwość powszechnego udostępnienia, co niewątpliwie przyczynia się do konkurencyjności tej formy turystyki nie tylko w Małopolsce.

Wybór jednej z form albo ich syndromu zależy w większości przypadków od samych uczestników, względnie organizatorów i zaplanowanych akcji turystycznych. Funkcje turystyki, skalę jej występowania, zakres i intensywność jej przejawiania się można rozpatrywać pod kątem efektywności prowadzonej przez państwo polityki społeczno-ekonomicznej. Trzeba też przypomnieć, że skutki rozwoju turystyki mogą być oczekiwane, postulowane, a także rzeczywiste (Z. Muszyński, Koziół, J. Muszyński, 2005, s. 145–158).

Stosownie do dyrektyw Unii Europejskiej turystyka w środowisku leśnym powinna być również, choć tylko w ograniczonym zakresie, przystosowana do potrzeb psychofizycznych osób niepełnosprawnych. Powinno się w większym niż dotychczas zakresie dostrzegać dotkliwie, w wielu przypadkach niezawinione kalectwo tych osób, niosąc odpowiednią pomoc dostosowaną do ich wymagań. Należy tej grupie osób zapewnić pełną integrację i aktywne współzycie z otaczającym środowiskiem, zwłaszcza w zakresie udostępniania ścieżek przyrodniczo-rekreacyjnych dla tych, którzy mogą się przemieszczać tylko na wózkach inwalidzkich.

W sylwaturystyce istotną rolę odgrywają różne formy turystyki poznawczej, której głównym motywem jest m.in. dążenie do obserwacji, a także do bezpośredniego zapoznania się z urokliwą przyrodą ożywioną i nieożywioną, unikalnym krajobrazem, zabytkami kultury i sztuki, pomnikami, obiektami historycznymi oraz miejscami mającymi osobisty walor sentymentalny.

W zakresie sylwaturystyki kwalifikowanej organizowana jest turystyka piesza, rowerowa, jeździecka (konna), kajakowa, żeglarska, a także przygodowa ciesząca się stosunkowo dużym zainteresowaniem.

Forma turystyki religijnej wiąże się z odwiedzaniem m.in. ośrodków kultu religijnego. Przykładowo, nieopodal Tarnowa w Leśnictwie Wał Ruda na szlaku turystycznym znajduje się licznie przez turystów odwiedzany obelisk i droga krzyżowa upamiętniające miejsce męczeńskiej śmierci oraz dom (muzeum) rodzinny błogosławionej Karoliny Kózkówny, w pobliżu którego został posadzony „dąb papieski” z certyfikatem o numerze 97.

W paśmie Jałowca Beskidu Wysokiego oraz Laskowca w Beskidzie Małym zlokalizowany jest tzw. szlak „ciszy i zadumania”, niegdyś ulubione miejsce wypoczynku Karola Wojtyły oraz Stefana Wyszyńskiego. Miłośnicy sylwaturystyki znajdą tam ukojenie w czarującym i niepowtarzalnym pięknie przyrody, napotykać po drodze na szereg urokliwych, o charakterystycznym dla tego regionu kształcie kapliczek szafkowych, postumentowych, słupowych, kolumnowych drewnianych lub murowanych, wkomponowanych w miejscowy krajobraz, pieczołowicie zadbanych i otaczanych stałą opieką przez tutejszą ludność.

Rezerwaty np. z owadożerną rosiczką, wełnianką, bagnem zwyczajnym, a także pomniki przyrody, wielowiekowe drzewa lasotwórcze (np. dęby, buki), jaskinie, liczne głazy, pojedyncze twory przyrody nieożywionej, np. „Skamieniałe Miasto” lub „Diable Skąły” w Nadleśnictwie Gromnik, czy też olbrzymi „Kamienny Grzyb” w Nadleśnictwie Brzesko, ponadto leśne strumienie oraz potoki z malowniczymi mostkami, zbiorniki wodne z rzadko spotykanymi kwitnącymi nenufarami i wyjątkowym runem leśnym – wszystko to stanowi niepowtarzalną formę tej turystyki.

W systemie rozwoju sylwaturystyki ważną rolę w jej atrakcyjności odgrywają również szlaki turystyczne dotyczące istotnych wydarzeń związanych z historią naszego kraju. Przykładowo można nadmienić, że na trasie jednej ze ścieżek edukacyjnych w Wał Rudzie (Nadleśnictwo Dąbrowa Tarnowska, w odległości kilkunastu kilometrów od Tarnowa) znajduje się pomnik upamiętniający akcję „Trzeci Most” związaną z lądowaniem samolotu „Dacota” w 1944 r., który w brawurowej akcji zabrał na pokład przejęty przez AK niemiecki pocisk V2 (Mączyńska, 2008, s. 139–143).

Innym przykładem mogą być Lasy Gorczańskie, które w czasie II wojny światowej były schronieniem dla partyzantów. Bardzo ważną rolę pełniły lokalizowane zazwyczaj na wyższych polanach placówki przygotowane do odbioru zrzutów lotniczych. Mimo że dziś miejsca te bywają zapomniane, część z nich włączono w Szlak Historii Lotnictwa w Małopolsce. Jednym z nich jest placówka-bastion, która znajdowała się w Polankach nad Szczawą w gminie Kamienica.

Na niewielkiej polanie ścieżki spacerowej „Las Wolica” w Nadleśnictwie Dębica stoi pomnik ku czci zamordowanych w tym miejscu 574 obywateli narodowości żydowskiej przez hitlerowców 10 lipca 1942 r.

Ważną rolę w turystyce leśnej odgrywa również edukacja przyrodnicza i leśna w Lasach Państwowych, w której uczestniczyło w 2008 r. około 2 mln osób, a jej celem jest upowszechnianie wiedzy o środowisku leśnym, wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarce leśnej, ponadto zaś podnoszenie świadomości społeczeństwa

w zakresie racjonalnego i odpowiedzialnego korzystania ze wszystkich funkcji lasu (Kapuściński, Zadura, 2009).

W Małopolsce od kilkunastu lat obserwuje się włączanie podejmowanych działań związanych z oferowaniem atrakcyjnych usług i produktów markowych związanych z sylwaturystyką do strategii wielofunkcyjnego rozwoju turystyki (Muszyński, 2006, s. 245–258).

Udostępnienie i zagospodarowanie lasu do spełnienia funkcji turystyczno-rekreacyjnych ma istotne znaczenie ze względu na masowe zapotrzebowanie mieszkańców obszarów zurbanizowanych na spędzania wolnego czasu w tym naturalnym środowisku. Lasy, z uwagi na ich turystyczne walory, stanowią siłę przyciągającą ruch turystyczny, który w Polsce kształtuje się szacunkowo na poziomie około 30 mln osób rocznie (Pieńkos, Kikulski, 2005, s. 199–207).

W zakończeniu artykułu warto podkreślić, że podobnie jak w przypadku produktów, istnieje konkurencja między destynacjami. Globalizacja turystyki prowadzi do rozrzedzania się już istniejących destynacji oraz do zwiększenia konkurencji między nimi, zwłaszcza między nowymi, wyłaniającymi się destynacjami. Ważne staje się więc rozpoznanie konkurencyjności obszaru recepcji turystycznej. Przy czym przez konkurencyjność obszaru recepcji turystycznej (ORT) rozumie się zdolność do przystosowania się do zmieniających się warunków, zwłaszcza zaś do poprawy swej pozycji konkurencyjnej we współzawodnictwie między regionami (Nawrot, 2006). Przewagę konkurencyjną osiągają te regiony, których produkt turystyczny w wyższym stopniu w porównaniu z obszarami konkurencyjnymi spełnia oczekiwania i zaspokaja potrzeby nabywców – turystów. Przewaga konkurencyjna obszaru recepcji turystycznej zależy zatem od występujących walorów turystycznych, rozwoju infrastruktury oraz wizerunku regionu. Jednakże najważniejszym komponentem turystyki i głównym motywatorem dla odwiedzania destynacji są atrakcje. Istnieje silny związek między destynacją a atrakcjami – zazwyczaj ważne atrakcje stymulują powstanie i rozwój destynacji, np. plaże, parki, obszary leśne.

5. Wnioski

1. Mimo światowego kryzysu gospodarczego sylwaturystyce w Polsce nie zagraża zapaść, ponieważ stanowi nadal atrakcyjną oraz konkurencyjną formułę szerokiego zainteresowania poszukiwanego przez społeczeństwo urozmaiconego produktu.
2. Czynniki wpływające na popularność destynacji w sylwaturystyce wykazują stałą tendencję wzrostową dzięki kształtowaniu specyficznego i niepowtarzalnego produktu turystycznego, w większości przypadków niezależnego od sytuacji ekonomicznej w kraju.
3. Do najbardziej poszukiwanych i najlepiej ocenianych przez społeczeństwo produktów sylwaturystyki powszechnie zalicza się turystykę: zdrowotną, wypoczyn-

- kową i poznawczą, a inne produkty są zazwyczaj w różnym stopniu i zakresie bezpośrednio lub pośrednio z nimi związane.
4. Lasy Państwowe z myślą o turystach, a także w pełni doceniając rolę oraz znaczenie pozaprodukcyjne lasów, poprzez nadzór i odpowiednią infrastrukturę dążą do możliwie dogodnego dla ludności ich udostępniania, zabezpieczając je zarówno z punktu widzenia trwałości ekologicznej, jak i ochrony środowiska.
  5. Specyfika atrakcyjnych produktów turystyki leśnej, uwzględniająca w większości przypadków psychofizyczne preferencje zróżnicowanych potrzeb i wymagań ludności, stanowi szczególnie istotną motywację nawet w niejednokrotnie żywiołowej oraz nieorganizowanej, powszechnie dostrzegalnej presji ruchu turystycznego w lasach.
  6. Praktyczna realizacja koncepcji destynacji turystycznej prowadzi do zorganizowania uczestników rynku turystycznego, producentów dóbr materialnych i usług, a nawet urzędów dla rozwoju produktu turystycznego destynacji, jak również jego promocji.

Bibliografia

- Dziedzic E. 1998. *Obszar recepcji turystycznej jako przedmiot zarządzania strategicznego*. Warszawa: SGH. ISSN 0867-7727.
- Hudson S. 2008. *Tourism and Hospitality Marketing*. London: SAGE Publications Ltd. ISBN 978-1412946872.
- Kapuściński R., Zadura J. 2009. *Edukacja przyrodnicza i leśna w Lasach Państwowych*. DGLP. [on-line; dostęp: 2009-07-02]. Dostępny w Internecie: <http://www.tpl.org.pl/pliki/j07/Zadura.doc>.
- Mączyńska M. 2008. *Zarys monografii. Dąbrowa Tarnowska*. Krosno: Ruthenus.
- Middleton V.T.C. 1996. *Marketing w turystyce*. Warszawa: Polska Agencja Promocji Turystyki. ISBN 83-8680-025-9.
- Muszyński Z. 2006. *Dynamika waloryzacji turystyki w Małopolsce*. „Zeszyty Naukowe MWSE w Tarnowie” nr 1 (9).
- Muszyński Z., Koziół L., Muszyński J. 2005. *Aspekty zrównoważonego rozwoju turystyki i rekreacji w regionie Tarnowa*. W: Koziół L. (red.). *Zarządzanie sektorem publicznym i prywatnym w społeczeństwie informacyjnym. Materiały konferencji naukowej*. Tarnów: Wydawnictwo MWSE. ISBN 83-8987-904-2.
- Muszyński Z., Muszyński J. 2000. *Wybrane zagadnienia sylwaturystyki w Polsce*. W: Pieńkos K. (red. nauk.). *Problemy turystyki i rekreacji w lasach Polski*. Warszawa: PTL, AWF Instytut Turystyki i Rekreacji. ISBN 83-9141-882-0.
- Nawrot Ł. 2006. *Konkurencyjność regionu turystycznego – ujęcie teoretyczne*. W: Rapacz A. (red. nauk.). *Gospodarka turystyczna w regionie. Przedsiębiorstwo, samorząd, współpraca*. Jelenia Góra–Kielce: Wyższa Szkoła Zarządzania Gospodarką Regionalną i Turystyką. ISBN 83-9239-970-6.
- Olesiuk A. 2007. *Marketing usług turystycznych*. Warszawa: Difin. ISBN 978-83-7251-696-1.
- Pieńkos K., Kikulski J. 2005. *Produkt sylwaturystyczny – możliwość jego tworzenia, atrakcyjność, potrzeba promocji*. W: Pieńkos K. (red.). *Konkurencyjność polskiego produktu turystycznego*. Warszawa: Wydawnictwo WSE. ISBN 83-6019-713-X.

Attractiveness of Forest as Area of Touristic Reception

A b s t r a c t: The article concisely presents different factors which increase popularity of chosen sylvan tourism destinations. When describing major tourism products, special attention was drawn to the attractiveness of their cognitive, leisure and health features. Sylvan tourism helps to regain one's psychophysical abilities, calm down and improve one's deteriorating health. By creating paths and other attractive forms of tourism arrangements, forests gain also an educational and cultural meaning.

K e y w o r d s: cognitive sylvan tourism, leisure, sylvan tourism, health sylvan tourism, destination, tourism products

---
